

Álit

í

Løgtingsmál nr. 51/2015: Uppskot til løgtingslóg um serstakar treytir fyri fiskiskapi eftir makreli, norðhavssild og svartkjafti og botnfiski í Barentshavinum í 2016

Landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum, Høgna Hoydal, hevur lagt málið fram tann 15. desember 2015, og eftir 1. viðgerð tann 17. desember 2015 er tað beint Vinnunevndini.

Nevndin hevur viðgjørt málið á fundum tann 18., 21. og 22. desember 2015 og 2., 9., 10., 15., 17. og 18. mars 2016.

Undir viðgerðini hevur nevndin havt fund við umboð fyri Felagið Peningastovnar, Jóannes Jacobsen, adjunkt í búskaparfrøði, Niels Winther Poulsen og Christian Andreasen, advokatar, Føroya Fiskimannafelag, Føroya Arbeiðsgevarafelag, Føroya Reiðarafelag, VØRN og Høgna Hoydal, landsstýrismann í fiskivinnumálum.

Undir viðgerðini hevur nevndin býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Bjørn Kalsø, Jørgen Niclasen, Jákup Mikkelsen og Bárður Kass Nielsen) mælir Løgtinginum staðiliga frá at taka undir við uppskotinum.

Í 2007 samtykti Løgtingið, at øll fiskirættindi skuldu fara úr gildi í 2018. Síðan hevur politiska skipanin arbeitt við at finna fram til breiða semju um at nýskipa fiskivinnuna, so vinnan fær tryggjar karmar at virka undir, og samfelagið alt fær so nógv sum gjørligt burturúr.

Samgongan hevur í hesum sambandi sett nevnd at koma við uppskotum um loysnir at leggja fyri politisku skipanina til viðgerð og støðutakan. Bæði vinnuligur- og politiskur fylgibólkur við umboðum úr øllum flokkum eru settir at fylgja arbeiðinum.

Tí tykist undrunarvert og órógvandi, at samgongan samstundis kemur við uppskoti, har lagt verður upp til eitt politiskt eksperiment, sum skapar stóran ótryggleika í høvuðsvinnuni, uttan á nakran hátt at rótfasta arbeiðið breitt í politisku skipanini.

Arbeiðshátturin hevur tíverri ikki einans neilig árin á politiska arbeiði, men dømi eru eisini um, at skilagóðar verkætlanir í vinnuni, sum eru sleptar ella settar í bíðustøðu orsakað av førda politikkinum.

Uppskotið leggur upp til, at uppboðssøla skal skipast, har makrelur, norðhavssild, svartkjaftur og botnfiskur í Barentshavinum verður seldur. Harumframt verður kiloavgjald lagt á uppsjóvarfisk.

Uppboðssøla

Ilt er síggja, hvat endamálið við uppboðssøluni er. Áður hevur verið tosað um, at onnur skulu sleppa fram at í fiskivinnuni.

Men um hugt verður nærri at uppskotinum sæst, at skipanin er so læst, at einans verandi aktørar kunnu bjóða. Talan er eisini um tilvildarligar nøgdir og tilvildarlig fiskasløg. Eingin gjøgnumhugsað yvirskipað ætlan tykist vera við uppskotinum. Talan tykist heldur at vera um eitt politiskt átak, sum skal nýtast sum skjól fyri at hava gjørt okkurt.

Búskaparfrøðingar, sum fyrr hava verið talsmenn fyri uppboðssølu, mæla eisini frá at skipa uppboðssølu eftir tí leisti, sum landsstýrismaðurin leggur upp til.

Umsitingin hjá Løgtinginum og advokatar hava í uppritum reist iva um rættastøðuna hjá teimum, sum eru í vinnuni í dag. Hóast loyvini ganga út í 2018, so velur samgongan, nú tvey ár eru eftir, at gera hetta inntriv. Tað tykist, sum um rættartrygdin verður sett til síðis, fyri at samgongan kann vísa á, at hon hevur gjørt okkurt.

Meirilutin mælir frá at fara undir uppboðssølu av fiskirættindum, nú stórt nýskipanararbeiði í breiðum politiskum høpi er byrjað.

Avgjöld

Parturin við gjøldum í hesum uppskoti, er endurtøka av løgtingsmáli nr 54/2015, sum var samtykt millum jól og nýggjár.

Meirilutin vísir á, at gjøldini eru munandi hægri fyri fiskivinnuna enn til dømis fyri alivinnu og oljuvinnu. Meirilutin heldur eisini, at skal gjald verða, so eigur tað at verða av vinningi. Gjöld á kr/kg hava einki við móguliga haldfærið hjá vinnuni at gera, og kunnu tí heldur ikki tryggja haldfærið hjá landskassanum.

Meirilutin vísir eisini til sínar viðmerkingar í álitinum til løgtingsmál nr 54/2015: Uppskot til løgtingslóg um serstakar treytir fyri fiskiskapi eftir makreli, norðhavssild og svartkjafti í 2016.

Meirilutin er fúsar at virka við til at finna breiðar politiskar semjur um fiskivinnupolitikkin fyri at skapa størri vælferð og vøxtur í samfelagnum. Hesum máli rækka vit ikki við at leggja byrðar á vinnuna og skapa ótryggleika, soleiðis sum samgongan ynskir.

Tryggir karmar til vinnuna at virka eftir, og frihandil við týðandi marknaðir eiga at viga nógv tyngri í arbeiðinum, um nakað skilagott skal spyrjast burturúr. Millum annað hevur bólkur við embætisfólkum í Fiskimálaráðnum í drúgvum álitum víst á gongdar leiðir.

Við hesum viðmerkingum tekur meirilutin ikki undir við málinum og mælir Løgtinginum frá at samtykkja uppskotið.

Minnilutin (Bjarni Hammer, Bjørt Samuelsen og Ingolf S. Olsen) vísir á, at landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum hevur sett eina nevnd at orða tilmæli um aðalreglur í einum nýggjum fiskivinnupolitikki. Í einum nýggjum fiskivinnupolitikki eigur stórir dentur at verða lagdur á, hvussu eggjast kann til at fáa sum mest burturúr virðismikla fiskatilfeingi okkara og samstundis tryggja burðardyggja veiðu og stovnsrøkt.

Minnilutin tekur undir við, at landsstýrismaðurin sum eina roynd fer í gongd við at fyrireika eina uppboðssølu av botnfiski í Barentshavinum og uppsjóvarfiski.

Minnilutin mælir til, at landsstýrismaðurin burtur av kvotunum setir av 9.000 tons av makreli, 4.000 tons av norðhavssild, 20.000 tons av svartkjafti og 3.000 tons av botnfiski í Barentshavinum til royndarverkætlan við uppboðssølu.

Minnilutin heldur, at stimbrast skal undir, at fiskur seldur á uppboðssølu verður virðisøktur í Føroyum. Serligur dentur eigur at leggjast á at virðisøkja svartkjaft, sum higartil í ov lítlan mun er farin til matna.

Yvirskipað heldur minnilutin, at endamálið við allari okkara fiskivinnu er, at okkara fiskaða tilfeingi í størst møguligan mun verður meirvirkað og virðisøkt í Føroyum.

Við hesum viðmerkingum setir minnilutin fram soljóðandi

b r o y t i n g a r u p p s k o t

1. § 1, stk. 1 verður orðað soleiðis:

“Landsstýrismanninum verður heimilað í 2016 á uppboðssølu at selja rættin at veiða:

- 1) 9.000 tons av makreli,
- 2) 4.000 tons av norðhavssild,
- 3) 20.000 tons av svartkjafti og
- 4) 3.000 tons av botnfiski í Barentshavinum.”

2. § 9 verður orðað soleiðis:

“§ 9. Henda løgtingslóg kemur í gildi tann 15. apríl 2016.

Stk. 2. Samstundis sum lógin fær gildi, fer løgtingslóg nr. 180 frá 29. desember 2015 um serstakar treytir fyri fiskiskapi eftir makreli, norðhavssild og svartkjafti í 2016 úr gildi.”

Serligar viðmerkingar

Til broyting nr. 1

Nøgdirnar, ið verða seldar á eini uppboðssølu verða broyttar nakað.

Til broyting nr. 2

Samstundis sum hendan lóg fær gildi, fer løgtingslóg nr. 180 frá 29. desember 2015 um serstakar treytir fyri fiskiskapi eftir makreli, norðhavssild og svartkjafti í 2016 úr gildi.

Fíggarligar avleiðingar

Í sambandi við, at nøgdirnar í § 1, stk. 1 verða broyttar nakað, verður mett, at inntøkurnar av hesi uppboðssølu fara at geva landinum eina inntøku upp á umleið 50 mió. kr.

Við hesum broytingum tekur minnilutin undir við málinum og mælir Løgtinginum til at samtykkja uppskotið.

Vinnunevndin, 18. mars 2016

Bjarni Hammer
formaður

Jørgen Niclasen
næstformaður

Bjørt Samuelson

Ingolf S. Olsen

Bjørn Kalsø

Jákup Mikkelsen

Bárður Kass Nielsen